

Theater

'Waterlanders', een modern polderdrama

- Margriet Prinssen 03-10-24, 10:14 | update: 08-10-24, 14:03

foto: annemieke van der togt

Het is de zoveelste overstroming in 10 jaar en verreweg de zwaarste. Als er dan ook nog een drenkeling aanspoelt in de tuin, lopen de emoties hoog op. Alles komt op scherp te staan in 'Waterlanders', een modern polderdrama.

Het zijn hectische dagen, zo vlak voor de première op 10 oktober. 's Avonds de eerste try-out in Amstelveen, de volgende ochtend kantoor, begin van de middag naar de volgende schouwburg in het land, in dit geval Oosterhout, bespreking van de lichtstanden en opbouw, repeteren met de acteurs – wat is er goed gegaan, wat moet beter? – en 's avonds de tweede tryout. Oh ja, tussendoor ook nog even eten, boodschappen doen, ademhalen en een interview....

Regisseur Hanneke Braam is opgelucht en blij. De try-out is goed gegaan, al zijn er natuurlijk de nodige verbeterpunten: „Je ziet sommige dingen toch pas als alles op zijn plek staat in het decor, met alles erop en eraan. Hoe reageert het publiek, werken de overgangen, moeten er andere accenten worden gelegd enzovoorts enzovoorts. Heel spannend!”

© Foto Annemieke van der Togh

Kobra gaf schrijver Koen Caris, met wie Braam onder meer in 'Bonita Avenue' eerder samenwerkte, opdracht voor een nieuwe toneeltekst: „We willen als vrije producent ook nieuw werk brengen en niet alleen bestaande teksten bewerken, zoals 'Wie is er bang voor Virginia Woolf?' (2023), dat op een heel andere manier een uitdaging was. We willen nieuwe, actuele stukken brengen waarin wordt gereflecteerd op ons leven, op onze maatschappij, op de urgente thema's van nu. Koen heeft een goede neus voor wat er speelt en hij schrijft geweldig.”

Ze zijn al in 2021 begonnen na te denken over 'Waterlanders', vertelt Caris een dag later: „Het was coronatijd en we wisten al snel dat we het wilden hebben over Nederlanders en het water. In die tijd had je ook al grote overstromingen in Duitsland, België en Zuid-Limburg. Hoe ga je daarmee om? Wat voor impact heeft zo'n ramp op gewone mensen? Hoe werkt zo'n ramp door achter de voordeur?” Braam: „Nederland heeft van oudsher natuurlijk een bijzondere relatie met water. Niet alleen het gegeven dat een flink deel van ons land onder zeeniveau ligt, maar ook vanwege de schaamtevolle relatie met de VOC. We zijn een rijk land geworden door de handel over zee. We zijn goed in droogpompen en protocollen maken voor verzekeringen, maar hoe goed zijn we in het omgaan met rampen op een meer filosofisch en relationeel niveau?”

foto Annemieke van der Togt

Caris bedacht een gewone familie: twee moeders – omdat ze het allebei belangrijk vinden dat er ook weleens niet-heteroseksuele personages voorkomen in het theater zonder dat dit het hoofdonderwerp vormt – een puberzoon en een opa. Paul R. Kooij speelt de rol van de opa, Randy Fokke en Jip Smit staan tegenover elkaar in het stuk als de twee moeders. De een reageert heftig emotioneel op de drenkeling, de ander probeert de verzekering te regelen en de boel draaiende te houden. Het stuk doet denken aan andere actuele onderwerpen: de klimaatcrisis, de toeslagenaffaire of het gedoe met het Groningse gas, de vluchtelingenproblematiek, de generatiekloof en nog veel meer.

Caris: „Er zit veel in ja, maar voorop staat toch ook vooral dat we een mooi verhaal, een 'well made play', willen brengen, dat toont wat er gebeurt als mensen in een crisis belanden. Je zou verwachten en hopen dat ze naar elkaar toegroeien, maar het tegenovergestelde gebeurt. De personages drijven aanvankelijk steeds verder van elkaar weg. Allemaal zijn ze sympathiek: de opa die een 'niet lullen maar poetsen'- mentaliteit heeft, de ene vrouw die emotioneel wordt en de ander die juist probeert het gezond verstand te bewaren en ten slotte de zoon die zich als een nukkige puber gedraagt, maar ten slotte ook zorgt voor een zekere toenadering.”

© Foto Annemieke van der Togt

Tegen het eind krijgt de voorstelling een tikje een magisch-realistisch karakter. Caris: „Dat is zo heerlijk van theater. Je kunt waarheid en fantasie naast elkaar laten bestaan. Ik houd ervan als het opeens een beetje uit de bocht vliegt, dat maakt het extra spannend om naar te kijken.”

“Je wordt even op het verkeerde been gezet”, zegt Braam. “Het is niet alleen een ‘well made play’. Ik houd ervan om mensen even aan het twijfelen te brengen. Maar ‘Waterlanders’ gaat vooral om bewustwording, om mensen na te laten denken over wat er aan de hand is en wat er kan gebeuren. We zijn geen moraalridders. We willen gewoon een hele mooie voorstelling maken, over urgente thema’s, zeker maar ook vooral fijn om naar te kijken. Herkenbaar en geestig.”

Kobra Theaterproducties, ‘Waterlanders’. Tekst Koen Caris, regie Hanneke Braam, spel Randy Fokke, Paul R. Kooij, Jip Smit, Koen van der Molen, Alexander De Maere. Tournee t/m 20 dec, oa Purmerend, 24 okt; Hoofddorp, 30 okt; **Zaandam, 27 nov**; Utrecht, 29 nov; Den Haag, 6 dec; Leiden, 17 dec. Meer info: kobra-theater.nl/waterlanders

Kobra Theaterproducties wint Proscenium toneelprijs

In september is de Proscenium Toneelprijs uitgereikt aan vrije producent Kobra Theaterproducties. De prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan de persoon of instelling die ‘achter de schermen’ een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het Nederlands theater.

De Nederlandse Toneeljury schrijft in het juryrapport bewondering te hebben voor het lef van Kobra Theaterproducties. ‘De producenten schuwen het risico niet, kiezen voor nieuwe onderwerpen, nieuwe teksten, nieuwe makers en tegelijkertijd wordt ook ruimte geboden aan bewezen kwaliteit. Deze mix maakt de voorstellingen interessant voor een breed publiek.’

Kobra Theaterproducties wordt geleid door Majlis Korthals en Hanneke Braam. Het bureau is in 1983 opgericht door Diederik Hummelinck en Arjen Stuurman. Braam is naast haar rol als producent voor Kobra ook actief als regisseur. Zij is bekend als regisseur van cabaretiers als Anne Neuteboom en toneelproducties als ‘Turks Fruit’, ‘Bonita Avenue’ en ‘Wie is er bang voor Virginia Woolf?’.